

Kutoka kwa Abu Abd al-Rahman al-Sulamiy, kutoka kwa Uthman bin Affan, Mwenyezi Mungu amuwiye radhi, kutoka kwa Mtume, rehema na amani ziwe juu yake amesema:

1

“Mbora wenu ni yule mwenye kujifunza na kufundisha Qur'an”⁽¹⁾.

2

Na Abu Abd al-Rahman alisoma zama za utawala wa Uthman, mpaka alipokuwa haji.

3

Akasema: Na Jambo hili la kusomesha ndio limenifanya nikae kitako hapa.

Ayah

﴿Bali hizo ni Ishara zilizo wazi katika vifua vya waliopewa Elimu, na hawakanushi Ishara zetu isipokuwa Watu waovu.﴾ [Al-Ankabut: 49]

﴿Hakika wale wanaosoma Kitabu cha Mwenyezi Mungu, na wakashika Sala, na wakatoa kwa siri na kwa dhaahiri katika tulivyowaruzuku, hao hutaraji biashara isiyo bwaga (29) Ili Yeye awalipe ujira wao kwa ukamilifu, na awazidishie kutokana na fadhila zake. Hakika Yeye ni Mwenye kusamehe Mwenye shukrani (30) Na hayo tuliyokufunulia kutoka Kitabuni ni Kweli yenye kusadikisha yaliyo kuwa kabla yake. Hakika Mwenyezi Mungu kwa waja wake ni Mwenye khabari na Mwenye kuona (31) Kisha tumewarithisha Kitabu hao ambao tuliwateuwa miongoni mwa waja wetu. Kati yao yupo aliye jidhulumu nafsi yake, na yupo wa katikati, na yupo aliyetangulia katika mambo ya kheri, kwa idhini ya Mwenyezi Mungu. Hiyo ndiyo fadhila kuu (32).﴾ [Fatir: 29 - 32]

﴿Mwenyezi Mungu ameteremsha hadithi nzuri kabisa, Kitabu chenye kufanana na kukaririwa; husisimua kwacho ngozi za wenye kumkhofu Mola wao Mlezi. Kisha ngozi zao na nyoyo zao hulainika kwa kumkumbuka Mwenyezi Mungu. Huo ndio uwongofu wa Mwenyezi Mungu, na kwa huo humwongoa amtakaye. Na ambaye ameachwa na Mwenyezi Mungu kupotea, basi hapana wa kumwongoa.﴾ [Az-Zumar: 23].

﴿Haiwezi kuwa mtu aliyepewa na Mwenyezi Mungu Kitabu na hikima na Unabii kisha awaambie watu: Kuweni wa kuniabudu mimi badala ya Mwenyezi Mungu. Bali atawaambia: Kuweni wenye kumuabudu Mola Mlezi wa viumbe vyote, kwa kuwa nyinyi mnafundisha Kitabu na kwa kuwa mnakisoma.﴾ [Al Imran: 79].

Msimulizi

Ni: Abu Amr – na huitwa: Abu Abdullah – Othman bin Affan bin Abi Al-Aas bin Umayya, Al-Qurashi, Amirul-Mu'minin, Dhul-Nurain. Alizaliwa miaka sita baada ya Mwaka wa Tembo. Alikuwa miongoni mwa watu wa mwanzo kuingia katika Uislamu, ni mmoja miongoni mwa watu kumi walipewa bishara ya kuingia Peponi, na akahama Hijra ya kwanza na ya pili kwenenda Uhabeshi, na akawaoa mabinti wawili wa Mtume wa Mwenyezi Mungu Rehma na Amani zimshukie, ambaye ni Ruqayya kisha Ummu Kulthum, hakushiriki Vita vya Badr kwa sababu ya kumuuguzwa mkewe Ruqayyah kwa idhini ya Mtume, amani iwe juu yake. Alishika ukhalifa baada ya kifo cha kishahidi cha Omar Ibn Al-Khattab Mwenyezi Mungu awe radhi naye katika mwaka wa 24 Hijiria, na aliuawa shahidi huko Madina katika mwaka wa (35 Hijiria)⁽¹⁾.

Muhtasari

Amesema Mtume Rehma na amani ziwe juu yake kuwa watu bora zaidi ni wale wanaojifunza Qur'an kwa kuhifadhi, kusoma, kuitafsir na mambo mengine, kisha kuwafundisha watu.

1 Al-Bukhari (5027).

1 Pitia tafsiri yake katika: “Al-Isti'ab fi Ma'rifat Al-Sahaba” cha Ibn Abd Al-Bar (4/1881), “Asad Al-Ghaba” cha Ibn Al-Atheer (7/186), “Al -Isbah fi Takiz Sahaba” cha Ibn Hajar (8/234).



Ufahamu

1

Mtume, Rehema na amani ziwe juu yake, anafahamisha kuwa mbora wa watu, na aliye juu ya daraja mbele ya Mwenyezi Mungu, ni yule anayeelekea kwenye Qur’ani Tukufu, akaifundisha kusoma, kuhifadhi na kutenda, kisha akawa mwenye ujuzi wa maana na hukumu zake, kisha akaendelea kuifundisha kwa watu, hivyo kwa kuisoma anafikia daraja ya wenye elimu, na kwa kuifundisha anafikia daraja la wenye kuifanyia kazi.

2

Kwa ujuzi na elimu, imewekewa masharti kwamba mtu afanye anachojua; Na ilisimuliwa kutoka kwa Yesu, amani iwe juu yake, kwamba alisema: “Yeye anayejua, anayefanya kazi na kufundisha ataitwa mkuu katika ufalme”⁽¹⁾.

3

Watu waliofuatia ambao ni matabiina, walifuata nyayo za Maswahaba katika kuhifadhi Qur’an, kujifunza hukumu zake na maana zake, na kuwafundisha watu, karibu miaka arobaini. Huyu ni Abu Abd al-Rahman al-Sulami, Mwenyezi Mungu amrehemu, Tabii, msimuliaji wa hadithi hiyo kutoka kwa Uthman Mwenyezi Mungu awe radhi naye akiwa amekaa kusoma na kufundisha, kuanzia zama za Uthman ibn Affan Mwenyezi Mungu awe radhi naye hadi wakati wa al-Hajjaj ibn Yusuf, karibu miaka arobaini.

Na Abu Abd al-Rahman ni Abdullah bin Habib bin Rabi’a al-Kufi, mmoja wa watoto wa Maswahaba, alizaliwa wakati wa uhai wa Mtume, rehema na amani zimshukie. Abu Amr al-Dani amesema: Amejifunza kusoma kwa Uthman, Ali, Zaid, Ubayy, na Ibn Masoud, na akachukuwa kutoka kwake Qur’ani: Asim bin Abi Al-Nujud - Sheikh Hafs, mwenye usomaji maarufu: Hafs kutoka kwa Asim. Alikufa katika mwaka wa (74) sabini na nne⁽²⁾.

4

Anasema Al-Salami: “haya ndio yamenikalisha katika kiti hiki.” Yaani, sababu ya kukaa kwake muda mrefu katika kufundisha Qur’an ni kuifanyia kazi Hadith hii, na kutaka kwake kuingia katika maana ya “wema wako.”

Amesema mshairi:

*Tembea katika njia za watu wanaojua kwa bidii =
na ushikamane na kitabu cha Mwenyezi Mungu bila
kujali.*

*Kwani qur’ani ni msaada katika kukabiliana na
dhiki = na ndio mwongozo wa kila kitu.*

*Ni mwombezi juu ya viumbe, ikitoa ushahidi =
inamwoko mtu kutokana na vitisho.*

1 “Mirqat al-Maftahah sharh mishkat almasabihi” cha Mulla Ali al-Qari (4/ 1452, 1453).

2 “Sir Al-Alam Al-Nubala” cha Al-Dhahabi (4/268).

Mafunzo



1 Sikiliza Hadithi hii, kisha jitahidi kujifunza Qur’ani Tukufu, ujue hukumu zake, udhibiti usomaji wake, ujue maana ya maneno yake na utafakari Aya zake, kisha usambaze kwa watu; Wale ambao ni wavivu ni wale ambao wamenyimwa kuwa miongoni mwa watu bora.



2 Watu wanashindana ili kuwa bora, kuna mtu anataka kuwa bora kwa kumiliki nyumba nzuri, na mwingine kwa kuwa na gari, na yule kwa mavazi yake, mwingine kwa vyeo vyake. Lakini Mtume (Rehma na Amani ziwe juu yake) amefanya mbora wa watu ni aliejifunza Qur-aan na kuifundisha, basi jipime mwenyewe na watu wengine kwa yale aliyoyaeleza Mwenyezi Mungu.



3 Mwenye kutaka kheri za dunia basi asome Qur-aan, na mwenye kutaka akhera basi asome Qur-aan, na anayetaka vyote viwili basi asome Qur-aan..



4 Ukamilifu wa Elimu ni kuifanyia kazi. Mwalimu afanye awezalo kuwafundisha wanafunzi wake, na asiwe bakhili kwa lolote juu yao. Mwanafunzi awafundishe wenzake yale aliyojifunza kwa mwalimu wake.



5 Hapatikani Mwalimu bora kabisa katika ulimwengu huu mpaka afanyie kazi elimu yake; Amesema Mwenyezi Mungu: “Je, mnawaamrisha watu kutenda mema, na mnajisahau nafsi zenu, na mnasoma Kitabu, hamfahamu?” [Al-Baqarah: 44] Ajipambe na adabu za Qur’ani Tukufu; Ili awe ni mfano mzuri wa kuigwa, mwalimu kwa kuwafundisha watu wengine, na awe mwenye kuwahamasisha watu kujifunza Qur’an, Abdullah bin Masoud alisema: “Msomi wa Qur’ani ajulikane kwa ibada za usiku wakati watu wengine wamelala, na ajulikane kwa kufunga mchana wakati watu wengine wanakula, pia ajulikane kwa huzuni yake wakati watu wanafurahi, na kulia kwake wakati watu wanacheka, na kwa kunyamaza kwake wakati watu wanazungumza, Na kwa Unyenyekevu wake wakati watu wengine wakijikweza. Msomi wa Qur’ani anapaswakuwa mwingi wa kulia, kuhuzunika, hekima, Upole, mjuzi, na ukimya. Vilevile Msomi wa Qur’ani hatajikani kuwa mkavu wa macho, mzembe, msema hovyoyoy, wala mpiga kelele, wala msusuavu wa moyo.”⁽¹⁾



6 Ukimwona Msomi wa Qur’ani aliyejifunza Qur’ani, akaifanyia kazi kwa matendo yake na akaifundisha: Basi Mpende na umheshimu, hata akiwa ni mzee miongoni mwa watu masikini, hata akiwa dhalili kiasi gani, basi huwenda akawa ni miongoni mwa watu bora, khasa akiwa ni miongoni mwa waliokufunza Qur-aan, hapo fahamu kuwa ana haki juu yako.



7 Mwambie mwalimu wa Qur-aan awe na subira akiwa amekaa na watu msikitini kwa muda mrefu au anapokaa na watu katika Taasisi au kwa njia ya mawasiliano, wala asifikirie kuwa yeye amezeeka akaacha kusomesha, kwani Abu Abd Rahman al- Sulami alikaa kwa muda wa miaka arobaini akitafuta fadhila za kuisomesha Qur’an.



8 Yeyote asiyeweza kusomesha Qur-aan moja kwa moja, basi afundishe kwa namna yoyote atavyoweza, kama vile kumhimiza mtu kuisoma, kwa kutumia ujumbe wa maandishi na kuzungumza, kuchapa vitabu, kuandaa programu za kielimu, kuasisi vituo vya kuisoma Qur’ani Tukufu, au kuwalipa Walimu na Wanafunzi, kusambaza klipu za sauti na kadhalika.

1 “Hilyat al-Awliya’ wa Tabaqat al-Safi’a” cha Abu Na’im (1/130).

